

Sosyal sorumluluk amacıyla yapılan ağaçlandırma çalışmaları: örnek olay incelemesi

The afforestation activities carried out for the purpose of social responsibility: a case study

Seçil YURDAKUL EROL¹

Burcu GÖY²

¹ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Orman Fakültesi, İstanbul

² Orman Genel Müdürlüğü, Amasya Orman Bölge Müdürlüğü, Amasya

Sorumlu yazar (Corresponding author)

Seçil YURDAKUL EROL

secily@istanbul.edu.tr

Geliş tarihi (Received)

23.03.2022

Kabul Tarihi (Accepted)

25.07.2022

Sorumlu editör (Corresponding editor)

İbrahim TURNA

turna@ktu.edu.tr

Atıf (To cite this article): Yurdakul Erol, S. & Göy, B. (2022). Sosyal sorumluluk amacıyla yapılan ağaçlandırma çalışmaları: örnek olay incelemesi. Ormanlık Araştırma Dergisi, Karok 2021, 86-96. DOI: 10.17568/ogmoad.1091023

Creative Commons Atıf -
Türetilmez 4.0 Uluslararası
Lisansı ile lisanslanmıştır.

Öz

Sosyal sorumluluk, işletmelerin kendi çıkarları yanında toplumun refahının korunması ve artırılmasına yönelik çabaları kapsamında ortaya çıkmıştır. Günümüzde kuruluşlar ekonomik gelişmeden, toplum sağlığına, eğitimden spora çok çeşitli konularda sosyal sorumluluk çalışmaları yürütmektedir. Kuşkusuz bunlar içinde doğa ve çevreye yönelik olanlar son yıllarda giderek yaygınlaşmıştır. Ağaçlandırma çalışmaları da bu kapsamda yer almaktadır. Çalışmanın amacı, ağaçlandırma çalışmalarını kapsayan sosyal sorumluluk projeleri hakkında bilgi vermek ve bu çalışmaların kapsamını değerlendirmektir. Bu çerçevede Türkiye İş Bankası tarafından gerçekleştirilen “81 İlde 81 Orman” projesi örnek olarak seçilmiştir. Çalışmada temel veri toplama yöntemi olarak yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmış ve sosyal sorumluluk projesinin amaçları, projenin işleyiş süreci, ulaşılan sonuçlar gibi konularda sorulara yer verilmiştir. Ulaşılan veriler nitel olarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında bu tip çalışmalarda hedef kitleyi bilgilendirecek yönde etkinlikler gerçekleştirilmesi, uygun dikim tekniklerinin kullanılması, tamamlama ve bakım çalışmalarına önem verilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Hem ağaçlandırma hem de ormancılığın diğer alanlarında yapılabilecek sosyal sorumluluk projelerinin, projeyi yürüten ve destek olan kuruluşlara olumlu yansımaları olacağı gibi çevresel, sosyal, ekonomik ve kültürel bakımdan topluma da önemli katkılar sağlayacağı açıktır. Bu noktada doğa ve ormancılıkla ilgili sosyal sorumluluk projelerinin yapılması yönünde fikirlerin oluşturulmasına destek olunması ve teşviklerin geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal sorumluluk, özel ağaçlandırma, kurumsal imaj, toplumsal fayda

Abstract

Social responsibility has emerged within the scope of the efforts of enterprises to protect and increase the welfare of society as well as their own benefits. Today, organizations carry out social responsibility projects on various issues, from economic development to public health, from education to sports. Undoubtedly, nature and environment-oriented projects have become increasingly widespread in recent years. Afforestation activities are also included in this scope. The study aims to provide information about social responsibility projects on afforestation studies and evaluate the content of these studies. In this context, the “81 Forests in 81 Cities” project realized by Türkiye İş Bankası was chosen as the sample case. In the study, the structured interview technique was used as the essential data collection method and questions such as about the aims of the social responsibility project, process of the project, the results achieved were taken place. The data were evaluated qualitatively. In the light of the findings, the necessity of carrying out activities on raising awareness of the target audience, using appropriate planting techniques, maintaining replacement planting and stand tending activities have emerged in such studies. It is clear that social responsibility projects that can be carried out in both afforestation and other areas of forestry will have a positive reflection on the enterprises that carry out and support the project, as well as make significant contributions to society in terms of environmental, social, economic and cultural aspects. At this point, it is vital to support the creation of ideas for social responsibility projects related to nature and forestry and to develop incentives.

Keywords: Social responsibility, private afforestation, corporate image, social benefit

1. Giriş

Modern işletmecilikte öne çıkan amaçlardan biri olan sosyal sorumluluk aynı zamanda güncel halkla ilişkiler araçları arasında da yerini almaktadır. Sosyal sorumluluk, kuruluşların toplumun beklenti, ihtiyaç, talep ve isteklerini karşılamaya yönelik olarak, toplum yararı gözetilerek ve sosyal gereksinmelerin farkında olarak yönetilmesidir (Göztaş, 2015). Diğer bir tanıma göre sosyal sorumluluk kavramı işletmelerin ekonomik amaçlarını gerçekleştirirken, topluma zarar verecek veya olumsuz etki yapacak etkinliklerden kaçınmasının yanı sıra toplumun refah ve sağlığına hizmet eden etkinliklerde bulunarak toplumsal faydayı artırması olarak tanımlanmaktadır (Özdönmez ve ark., 1999).

Sosyal sorumlulukta ana hedef topluma fayda sağlamaktır ve bu kapsamdaki çalışmalar “gönüllülük” ve “hayırseverlik” anlayışı temelinde şekillenmektedir. Sosyal sorumluluk yaklaşımının gelişmesinde kuruluşların toplumsal amaç ve değerlere uyması gerekliliği düşüncesi etkili olmuş, daha sonra kuruluşların topluma karşı yükümlülükleri olduğu görüşü gelişmiştir (Gedik, 2020). Bu çerçevede topluma zarar verecek etkinliklerden kaçınmanın yanında toplumun sağlığını ve refahını geliştirecek etkinliklerde bulunarak toplumsal faydayı artırmak anlayışı da sosyal sorumluluk kavramı kapsamında yerini almıştır (Özdönmez ve ark.,1998). Günümüzde sosyal sorumluluk anlayışı çerçevesinde kuruluşların çalışanlarına, hissedarlara ve yöneticilere karşı sorumluluklarının yanında rakiplere, müşterilere, çevreye ve devlete karşı sorumluluklarının bulunduğu kabul edilmektedir (Balı ve Cinel, 2011).

Sosyal sorumluluk gelişen bir örgüt amacının dışında, bu kapsamda yapılan çalışmalar, kurumların imajını ve marka değerini de geliştirmektedir. Bunların yanı sıra belirtilen kapsamdaki çalışmalar doğa ve çevrenin korunması, çalışanların haklarının verilmesi, yolsuzlukla mücadele gibi toplumsal sorunların çözümünde de etkili bir araç olarak rol oynamaktadır (Göksu, 2018). Bu bakımdan sosyal sorumluluk çalışmaları bir kuruluşu belirli bir sosyal amaç veya soruna karşı çözüm üretme ile ilişkilendiren stratejik bir konumlandırma ve iletişim tekniği olarak değerlendirilmektedir (Göztaş, 2015).

Ekonomik, sosyal ve çevresel alanlardaki gelişmeler sonucunda sadece ekonomik amaçların yeterli olmadığı, sosyal sorumluluk açısından kendini geliştiren ve yararlı projeler üreten kurumların müşterileri ve diğer paydaşlar tarafından daha çok tercih edildiği bilinmektedir. 1990 yılında yapılan bir araştırmada tüketicilerin %40'ının sosyal bakım-

dan sorumlu olmayan firmaları cezalandırdıklarını, %25'inin ise sorumlu şirketlerin ürünlerini satın alarak onları ödüllendirdiklerini ortaya koymaktadır (Aydede, 2007). Yine Gümüş ve Öksüz (2009) çalışmalarında konunun önemine vurgu yapmak için Dawkins ve Lewkins (2003) tarafından 23 ülkede 25.000 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen araştırmanın sonuçlarına yer vermiştir. Belirtilen çalışmada ulaşılan bulgular, kurumsal itibarın sağlanmasında en temel faktörün %56'lık oranla sorumluluk olduğunu, bunu ürün-marka kalitesi (%40) ile işletme ve finansal performansın (%34) izlediğini ortaya koymaktadır. Trendwatching (2017) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarına kendi çalışmalarında yer veren Balta Peltekoğlu ve Tozlu (2017) tüketicilerin marka tercihinde toplumsal açıdan yararlı bir kuruluşu tercih etme düzeyinin %62 olduğunu ortaya koymaktadır. Bu oranın Hindistan'da %78, Çin'de %77 ve Brezilya'da %80'ine ulaştığı belirtilmektedir.

Daha geniş bir bakış açısıyla sosyal sorumluluk çalışmalarının kuruluşlara sağladığı belli başlı faydalar; i. kuruluşun kamuoyu tarafından benimsenmesinin kolaylaşması, ii. imajının güçlenmesi ile insan kaynakları temini, finansal kaynaklara erişim gibi faaliyetlerine olumlu katkı sağlaması, iii. dolaylı olarak kurumların karlılığının artması, iv. müşteri sadakatinin sağlanması, v. işbirliklerinin gelişimi, vi. rekabet avantajı sağlanması ile vii. kuruluşun toplumun bir parçası olarak rol oynaması şeklinde sıralanabilir (Aktan ve Börü, 2007; Öztürk, 2014). Ayrıca sosyal sorumluluk çalışmalarının çalışanların örgüte bağlılıklarını da etkilediği belirlenmiştir (Demir ve Türkmen, 2014).

Bu çerçevede kuruluşlar çok farklı alanlarda sosyal sorumluluk çalışmaları yürütmektedirler. Söz konusu çalışmalar; i. toplumun gelişimi, ii. tüketiciler, iii. doğal çevre, iv. sağlık, v. eğitim, vi. spor, sanat ve kültür alanlarında yapılabildiği gibi vii. çalışanlara, viii. tedarikçilere ve ix. devlete yönelik olarak da gerçekleştirilebilmektedir. Belirtilen kapsamda Özkaya (2010) küresel çevre sorunları üzerinde işletmelerin sahip olduğu büyük etkiden dolayı çevre konularına yönelik olarak sorumlu davranmalarının da önem ve gerekliliğine vurgu yapmıştır. Belirtilen kapsamdaki çalışmalar doğal kaynakların sürdürülebilirlik çerçevesinde kullanılması, faaliyetlerin doğal dengeyi bozmayacak şekilde yapılması, çevre kirliliği gibi sorunlara önlem alınması, ulusal ve uluslararası çevre standartlarına uyulması gibi konularda yürütülebilmektedir.

INGEV (İnsani Geliştirme Vakfı – ingev.org) tarafından 2019 yılında Türkiye'de yapılan kurumsal sosyal sorumluluk projeleri incelenmiş ve toplam

746 proje tespit edilmiştir. Eğitim (%38) en çok üzerine sosyal sorumluluk projesi geliştirilen alan olmuştur. Bunu çevre (%14), sosyal destek (%13) ve kültür-sanat (%12) alanlarının izlediği de belirlenmiştir. Sosyal sorumluluk projelerinin odaklandığı hedef kitleye göre dağılımı incelendiğinde ise toplumun geneline yönelik yapılan projelerde ilk sırayı çevreye yönelik çalışmaların (%41) aldığı dikkat çekmektedir (INGEV, 2019). Bu çerçevede çeşitli ağaçlandırma çalışmalarının yapıldığı da bilinmektedir.

Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksinde yer alan kurumlar kapsamında araştırma yapan Aytar (2019) belirtilen endekste bulunan şirketlerin %28'inin en az bir çevreyle ilgili sosyal sorumluluk çalışmasında bulunduğu, bu kapsamda da en fazla yapılan etkinlikler arasında fidan dikme, ağaçlandırma ve orman geliştirme projelerinin yer aldığını belirlemiştir. Benzer bir çalışmada ise aynı endekste yer alan kurumlardan çevresel konularda sosyal sorumluluk faaliyetinde bulunanların çeşitli ölçeklerde ağaçlandırma faaliyetleri yürüttüğü tespit edilmiştir. Bu endekste ilk 30'da yer alan kurumların %50'si, ilk 50'de bulunanların %42'si ve ilk 100'de olanların %38'i ağaçlandırma faaliyeti gerçekleştirmiştir (Macit ve Aytar, 2021).

Belirtilen çerçevede çalışmanın amacı ağaçlandırma faaliyetlerini kapsayan sosyal sorumluluk projeleri hakkında bilgi vermek ve bu çalışmaların kapsamını değerlendirmektir. Bu kapsamda Türkiye İş Bankası tarafından gerçekleştirilen "81 İlde 81 Orman" projesi örnek olarak seçilmiş, kurumsal verilerden ve görüşme yönteminden yararlanılarak konuya ilişkin genel değerlendirmeler yapılmıştır.

2. Genel Bilgiler

Genel Bilgiler bölümünde ilk olarak Türkiye'de sosyal sorumluluk amacıyla yapılan ağaçlandırma çalışmalarının yasal dayanağı ile ulusal düzeydeki başlıca ormancılık politikası belgelerindeki yeri ele alınmıştır. Ardından Türkiye'de sosyal sorumluluk amacıyla yapılan ağaçlandırma çalışmaları hakkında genel bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Türkiye'de sosyal sorumluluk amacıyla yapılan ağaçlandırma çalışmalarının mevzuat ve politika belgelerindeki yeri

Sosyal sorumluluk amacıyla yapılan ağaçlandırma çalışmaları, özel ağaçlandırmalar kapsamında yürütülmektedir. Özel ağaçlandırma, "devlete ait bozuk vasıflı orman alanlarında, orman içi açıklıklarda, hazine arazilerinde, sahipli arazilerde orman varlığını ve ağaç servetini çoğaltmak, toprak-su ve bitki arasında bozulan doğal dengenin yeniden

tesisini sağlamak, özel- tüzel kişilerin ve kamu kuruluşlarının ağaçlandırma yapmasını sağlamak amacıyla yapılan ağaçlandırmalar"dır (Özkurt ve Yeşilkaynak, 2009). 1956 tarih ve 6831 sayılı Orman Kanununun 57. maddesinde orman sahasını artırmak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından Orman Genel Müdürlüğünce uygun görülecek planlara göre ağaçlandırma yapılabileceğinden bahsedilmektedir. Belirtilen kanunun takip eden maddelerinde de (57-67. maddeler) ağaçlandırma çalışmalarının yapılması ile ilgili hükümler yer almaktadır. Yine gerek devlet ormanlarında gerekse devletin hüküm ve tasarrufu altındaki arazilerde yapılacak ağaçlandırma çalışmalarına ilişkin tahsis, izin ve uygulama ile düzenlemeler 1995 tarih ve 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanununda belirtilmiştir. Bu kanunun 4. Maddesinin t bendinde "Büyük işletmeler; kendi arazilerinde veya izin verilen, irtifak hakkı tesis edilen veya tahsis edilen sahalarda, ağaçlandırma ve erozyon kontrolü çalışmaları yapar veya yaptırırlar." hükmü bulunmaktadır.

Yine 23/10/2019 tarih ve 30927 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Ağaçlandırma Yönetmeliğinin üçüncü bölümünde OGM dışındaki kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce devlet ormanlarında, hazine arazilerinde ve sahipli arazilerde yapılacak ağaçlandırma çalışmaları için başvuru ve hak sahipliğine ilişkin esasların yanı sıra verilecek izin, projelendirme ve ağaçlandırılacak alanın teslimiyle ilgili düzenlemeler yer almaktadır. Aynı yönetmelikte özel ağaçlandırmalara ilişkin esaslar, bu alanların denetimi, planlaması, faydalanılması, devredilmesi gibi konularla ilgili düzenlemelere, kredi ve hibelerle ilgili esaslara yer verilmiştir. Söz konusu hibeler ile ilgili esaslar 11 Ocak 2017 tarih ve 29945 sayılı Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Hizmetlerine İlişkin Yönetmelik kapsamında açıklanmaktadır.

Ağaçlandırma Yönetmeliği kapsamında ilgili konuları daha açık şekilde ortaya koymak amacıyla 2020 yılında yayınlanan 7310 sayılı Özel Ağaçlandırma Tamiminde konuya ilişkin düzenlemeler daha kapsamlı şekilde ele alınmaktadır. Bu tamimde "a) Devlet ormanlarında; 1) Kesinleşen kadastro çalışmaları neticesinde orman sınırları içinde kalan, amenajman planına ve aktüel durumuna göre verimli orman niteliğinde olmayan yerler. b) Hazine arazilerinde; 1) Mülkiyeti Hazineye ait olan arazilerde, gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak özel ağaçlandırma, özel imar-ihya ve özel orman fidanlığı çalışmalarına ait müracaat, saha tespit ve izin işlemleri, Milli Emlak Genel Müdürlüğü'nce bu maksatla çıkarılan mevzuat hükümleri çerçevesinde özel ağaçlandırmaya konu yerler, c) Sahipli

arazilerde; 1) Tapu senedi olan taşınmazlarda” özel ağaçlandırma yapılabileceği belirtilmektedir. Bu çerçevede köy tüzel kişilikleri, belediyeler, kamu kurum ve kuruluşları ile her türlü tüzel kişiliği olan; dernekler, vakıflar, sendikalar, meslek odaları, köye hizmet götürme birlikleri, kooperatifler, ticari şirketlerin özel ağaçlandırma yapabileceğine yer verilmiştir. Belirtilen tamimde başvuru süreci ve başvuru değerlendirme aşamaları, kabul sonrasında projelendirme, saha izni ve saha teslimi ile ilgili süreç ayrıntılı olarak açıklanmış, ilgili evraklara yer verilmiştir. Bunun dışında da yine özel ağaçlandırma ve özel imar ihya sahalarının izne konu edilmesi, saha büyüklüğü, saha, proje ve iş programı revizyonu, özel ağaçlandırma ve özel imar-ihya çalışmalarına konu edilecek türler, ilgili sahalarda yapılabilecek tesisler, söz konusu alanların işletilmesi ve faydalanma esasları, izleme ve denetim süreci, izinlerinin ve projelerinin iptali, hibe ve kredilendirme esasları gibi konuların ayrıntıları açıklanmıştır.

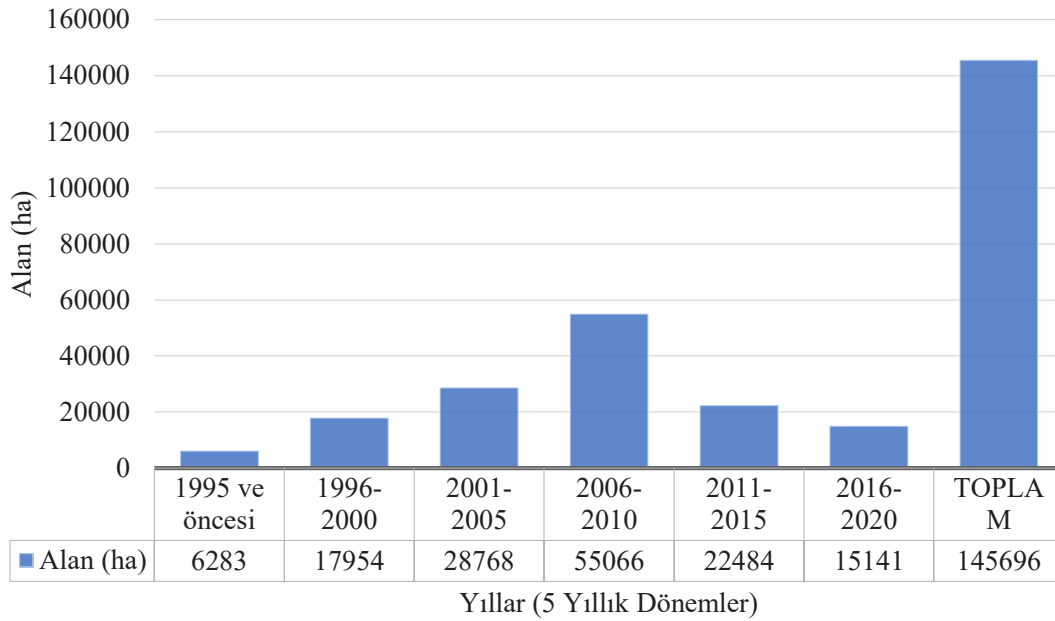
Özel ağaçlandırmaya ilişkin konular güncel ormancılık politikası belgelerinde de yer almaktadır. Ulusal Ormancılık Programında (ÇOB, 2004) verilen teşviklere karşın özel ağaçlandırmaların çok sınırlı düzeyde yapıldığı belirtilmiş, bürokratik süreç, teşvik ve bilgilendirme çalışmalarındaki yetersizlikler ile ekonomik ve yasal bazı engellerin bu duruma yol açtığı ortaya konulmuştur. Ayrıca özel ağaçlandırmaların mevzuat, finans ve kurum-

sal düzenlemeler bakımından teşvik edilmesi, işbirliğinin güçlendirilmesi, bilinçlendirme ve ilgi oluşturma yönünde çabaların artırılmasının gereği ve önemi belirtilmiştir.

Özel ağaçlandırmaların geliştirilmesi ve teşvik edilmesi gerekliliği 10. Kalkınma Planı Sürdürülebilir Orman Yönetimi Özel İhtisas Komisyonu Raporunda (KB, 2014) da vurgulanırken 11. Kalkınma Planı Ormancılık ve Orman Ürünleri Çalışma Grubu Raporunda (KB, 2018) ise özel ağaçlandırmaların katkısının ekonomik ve çevresel önemine değinilmiş, ayrıca 2019-2023 dönemi için araştırma öncelikleri arasında da yerini almıştır. Son dönemdeki OGM stratejik planlarında da özel ağaçlandırmaların yaygınlaştırılması konusuna yer verilmiştir (OGM, 2016; OGM, 2018).

2.2. Türkiye’de sosyal sorumluluk amacıyla yapılan ağaçlandırma çalışmaları

Türkiye’de ormancılık alanında yayınlanan istatistiksel veriler kapsamında sosyal sorumluluk amaçlı yapılan ağaçlandırma çalışmalarının alansal büyüklüğüne ulaşabilmek mümkün olmamakla birlikte özel ağaçlandırma çalışmalarına ilişkin veriler grafik ve sayısal olarak Şekil 1’de verilmiştir. İlgili verilerde de görüleceği üzere Türkiye’de özel ağaçlandırma çalışmaları çok geniş alanlara yayılmamakta ve ülke genelinde yaklaşık olarak 150 bin ha civarına ulaşmaktadır.

Şekil 1. Türkiye’de yapılan özel ağaçlandırma çalışmalarının alansal büyüklüğünün yıllara göre dağılımı (OGM, 2020 verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.)

Figure 1. Distribution of the area of private afforestation activities carried out in Türkiye by years

Özel ağaçlandırma faaliyetleri içinde yer alan özel sektör kuruluşları tarafından sosyal sorumluluk kapsamında yürütülen ağaçlandırma çalışmalarına ilişkin bazı örnekler aşağıda sıralanmıştır:

Ülkem İçin Ormanlar Projesi

Koç Holding, TEMA ve OGM'nin ortak çalışması ile yürütülen bir projedir. Proje kapsamında 7 bölgede 1 milyon 84 bin fidan dikimi gerçekleştirilmiştir. Yine bu projenin devamı olarak "Dünyayı Kurtaran Çocuk" sosyal sorumluluk projesi çerçevesinde TEMA işbirliği ile ilköğretim öğrencilerine çevre bilinci ve verimli kaynak kullanımı ile ilgili eğitim verilmiştir (KH, 2021).

Türkiye Nüfusu Kadar Ağaç Projesi

Konya Şeker tarafından Konya çevresinde başlatılan ağaçlandırma çalışmalarında öncelikle Konya nüfusu kadar fidan dikilmesi amaçlanarak çalışmalara başlanmıştır. Proje kapsamında hem meyve ağacı hem de orman ağaçları ile ağaçlandırma yapılmıştır. 67 farklı alanda 940 ha ormanlık alan oluşturulmuştur. İlerleyen dönemde ağaçlandırma çalışmasının amacı ülke nüfusu kadar ağaç dikmek olarak belirtilmiştir (KŞ,2021).

Tabiatımız özel projesi

Anadolu Efes tarafından gerçekleştirilen projede çevre teknolojileri geliştiren bir sosyal girişim olan Ecording ile işbirliği yapılarak tohum toplu atışları ile insan ulaşımının zor olduğu noktalarda ağaçlandırmaya destek olmak hedeflenmiştir. Bu çalışma kapsamında Mersin ve Artvin'de 2 milyon tohumun toprakla birleştiği belirtilmektedir (Anadoluefes, 2021).

Bunların dışında Yapı Kredi'nin "Ekstreler Orman Olsa", Suducrem ve Biocodex'in "Ormanlar Büyüyor", Sofia ve Migros işbirliği ile gerçekleştirilen "Geleceğimiz için 10.000 Fidan"

kampanyası gibi çok çeşitli ve farklı ölçeklerde ağaçlandırma çalışmalarını içeren sosyal sorumluluk projeleri gerçekleştirilmektedir. Bu sosyal sorumluluk projeleri, özel sektörün yanı sıra, kamu kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları tarafından da gerçekleştirilebilmektedir.

3. Materyal ve Yöntem

Çalışma kapsamında ilk olarak Türkiye'de ormanlık ile ilgili yapılan ve özellikle ağaçlandırma çalışmalarını kapsayan sosyal sorumluluk projeleri araştırılmıştır. Bu araştırma sürecinde internetten yararlanılmış ve kurumların resmî web siteleri incelenmiştir. Bilinçli örnekleme yöntemi ile

İş Bankası, OGM (Orman Genel Müdürlüğü) ve TEMA (Türkiye Erozyonla Mücadele, Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı) işbirliği ile yürütülen "81 İilde 81 Orman" projesi örnek olarak seçilmiştir. Belirtilen projenin seçilmesinde, Türkiye'de sosyal sorumluluk alanında yapılan en kapsamlı ağaçlandırma çalışması olması, projenin geniş bir alanda yürütülmesi ve aynı zamanda uzun bir çalışma sürecinde gerçekleştirilmiş olması etkili olmuştur. Çalışmada ilk olarak projenin kapsamı incelenmiş bu çerçevede kurumsal düzeyde sosyal sorumluluk anlayışı, kurum tarafından yapılan belli başlı sosyal sorumluluk projeleri ve bunlar içinde seçilen örnek projenin yeri ele alınmaya çalışılmıştır.

Proje hakkında daha kapsamlı bilgiye ulaşmak amacıyla proje koordinatörlüğüyle görüşme yapılmıştır. Yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılan çalışmada sosyal sorumluluk projesinin amaçları, projenin işleyiş süreci, sahada projenin nasıl yürütüldüğü, ulaşılan sonuçlar gibi konularda sorulara yer verilmiştir. Yapılan görüşme "*önceden yapılan ve ne tür soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını ayrıntılı biçimde saptayan, görüşme planının aynen uygulandığı görüşme çeşididir.*" (Karasar, 2014). Görüşme formunda yer alan sorular aşağıda sıralanmıştır:

- 81 ilde 81 orman projesine başlamada amacınız nedir?
- Projenizde istediğiniz amaçlara ulaşabildiniz mi?
- Bu sosyal sorumluluk projesinde ekibiniz kimlerden oluşmuştur?
- Projeye başlama sürecinde topluma nasıl faydalar sağlamayı hedeflediniz?
- Projeye başladığınız zaman size hangi kurum ve kuruluşlar destek oldu?
- Projenin başından sonuna kadar geçen süreçte karşılaştığınız sorunlar neler oldu?
- Projede ilerlediğiniz bu yolda size karşı çıkan kurum ve kuruluşlar oldu mu? Olduysa bunlar hangileridir? hangi konularda karşı çıktılar?
- Projeye başlarken çalışmalarınızı yapacağınız alanları neye göre ve nasıl belirlediniz?
- Projede belirlediğiniz alanlardaki proje yönetimi ve çalışmaları, koordinasyonu nasıl sağladınız?
- Proje sürecinde ne kadar yatırım yaptınız?
- Bulduğunuz projenin tanıtımını ne şekilde yaptınız?
- Proje sürecinde yaptığınız reklam ve tanıtımlar ile toplumda gördüğünüz hedef kitleye ne tür mesajlar verdiniz?

- Projenin sonuna yaklaştığınızda kurum ve kuruluşlardan, toplumdaki bu proje için ne tür tepkilerle karşılaştınız?
- Özel bir firma olarak sosyal sorumluluk projesi yapma düşüncesi oluştuğunda eğitim, sağlık, engelliler, kadın konuları üzerine değil de neden ağaçlandırma üzerine bir sosyal sorumluluk projesi yapmayı tercih ettiniz?
- Özel bir firma olarak geçmiş çalışmalarınızda benzer projeleriniz oldu mu?
- Bugüne geldiniz, eğer tekrar projeye başladığınız güne dönseniz yine aynı projede bulunmayı tercih eder miydiniz?
- Özel bir firma olarak bulunduğunuz bu sosyal sorumluluk projesi firmanıza ne gibi katkılar sağladı?
- Bu projede bir sona yaklaşmış bulunmaktasınız, şu an benzer bir proje hazırlığınız var mı?
- Bu projenin içinde bulunmuş bir firma olarak benzer projelerin yapılmasını önerir misiniz, diğer firmalara, kurum ve kuruluşlara bu konu hakkında tavsiyeniz ne olur?

Yapılan görüşmeler ile elde edilen bulgular nitel olarak değerlendirilmiş ve özetlenerek aktarılmıştır.

4. Bulgular

Bulgular bölümünde örnek olay olarak seçilen “81 İlde 81 Orman” projesi kapsamında yapılan çalışmalar anlatılmış ve görüşme ile elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. 81 İlde 81 Orman Projesi

Türkiye İş Bankası (isbank.com.tr), TEMA ve OGM iş birliğiyle gerçekleşen proje, 2008-2018 yılları arasında kapsayan dönemde yapılmıştır. Çevrenin korunması ve başta çocuklar olmak üzere halkın çevre konusunda bilinçlendirilmesi amacıyla yapılan proje kapsamında 81 ilde yaklaşık 1.500 hektar alana 2.2 milyon fidan dikilmiştir (TEMA, 2021). Bölgeler itibarıyla yapılan ağaçlandırmaların alansal dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Projenin ilk beş yılında ağaçlandırma çalışmaları ve takip eden beş yıllık dönemde de bakım çalışmaları yürütülmüştür. Dikim yapılan alanlarda OGM ve TEMA bünyesinde görev yapan teknik personel ile çalışma alanlarında kontroller yapılmış ve gerekli yerlerde de tamamlama dikimleri gerçekleştirilmiştir. Böylelikle 2020 yılı itibarıyla ağaçlandırılan alanlardaki başarı oranı %84 düzeyine ulaşmıştır (TEMA, 2021). Bu genel bilgilerin dışında proje koordinatörlüğü ile yapılan görüşmede ulaşılan bulgular projenin planlaması, yürütülmesi, tamam-

lanması ve devam eden çalışmalar başlıkları altında toplanmıştır.

Tablo 1. Proje kapsamında yapılan ağaçlandırma çalışmalarının bölgelere göre dağılımı
Table 1. Distribution of afforestation activities carried out within the scope of the project by regions

Bölge	Dikim alanı (ha)	Dikilen fidan sayısı (adet)
Marmara	210	245.985
Ege	160	223.302
Akdeniz	190	253.000
Karadeniz	357	545.550
İç Anadolu	260	394.780
Güneydoğu Anadolu	72	206.400
Doğu Anadolu	250	342.950
K.K.T.C.	22	35.200
TOPLAM	1.521	2.247.167

İş Bankası (İşbank, 2021) verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Projenin Planlanmasına İlişkin Değerlendirmeler

Görüşmelerde İş Bankasının temel amacı, ülkenin ekonomik kalkınmasına katkı sağlamak ve toplumsal yaşamın gelişimine destek olmak şeklinde tanımlanmaktadır. Ayrıca bankanın tanımlanan kuruluş misyonu içinde yer alan unsurdan biri yine toplumsal hayatın gelişimine katkı sağlamak olmuştur. Bankanın gerçekleştirdiği sosyal sorumluluk projelerinin; uzun soluklu olması, yaygın etki üretme potansiyeli bulunması ve sürdürülebilir bir yaklaşım sergilemesi esasına göre planlandığı ve yürütüldüğü ifade edilmiştir. Kurumun belirlenen esaslar çerçevesinde eğitim, çevre ve kültür-sanat alanlarında sosyal sorumluluk projeleri ürettiği üzerinde durulmuştur. Bu alanda gerçekleştirilen projelerin çoğunluğunun, yıllar önce başladığı ve üzerinde çalışmaların sürdürüldüğü yönünde açıklamalarda bulunulmuştur. Uzun süreçleri kapsayan projeler sonucunda da başarı düzeyinin yüksek olduğu yönünde saptamalarda bulunulmuştur.

Kurum tarafından gerçekleştirilecek sosyal sorumluluk projeleri belirlenirken, toplumda geliştirilmeye ve iyileştirilmeye gereksinim olan alanlara odaklanıldığı belirtilmiştir. Kurumun, eğitim ve kültür-sanat alanında kapsamlı projeleri bulunduğu ortaya konulmuştur. Ancak çevre konusu da kurumun öncelikleri arasında bulunduğundan bu kapsamda bir sosyal sorumluluk projesi hazırlanması üzerinde durulmuştur.

Kuruluş amacı, misyonu ve sosyal sorumluluk anlayışına paralel olarak çevre alanında kurum ta-

rafından gerçekleştirilen en kapsamlı çalışmanın “81 ilde 81 orman” projesi olduğu ifade edilmiştir. İlgili projenin temel amaçları; çevreye katkı sağlamak, toplumsal hayata sosyal açıdan destek olmak, kamuoyunun dikkatini çekerek bu alanda yapılan çalışmaları artırmak ile diğer kurumlara örnek ve öncü olarak çevre alanında yapılan sosyal sorumluluk projelerinin artmasına ve gelişmesine öncülük etmek şeklinde sıralanmıştır. Ayrıca başta çocuklar olmak üzere çeşitli kesimlerden fidan dikim etkinliğine katılım sağlanarak çevre bilincini geliştirme yönünde çaba gösterildiği belirtilmiştir. Özellikle ilkokul çocuklarının törenlerde aktif şekilde rol almasının ve böylece gelecekte çevre ve ormanlar konusunda daha bilinçli bireylerin yetişmesine katkı sağlamasının, proje öncelikleri arasında olduğuna işaret edilmiştir. Belirlenen amaçlar doğrultusunda, çalışmanın planlanması aşamasında ağaçlandırma alanlarının seçimi OGM ile TEMA iş birliğiyle gerçekleştirilmiştir. OGM tarafından ağaçlandırılacak alanlar kesinleştirilmiş ve tahsis edilmiştir.

Projenin Yürütülmesine İlişkin Değerlendirmeler

Projenin uygulanmasına 2008 yılı sonunda başlanmıştır. İlk beş yıllık dönemde ağaçlandırma çalışmaları yapılmış, sonraki beş yıllık dönemde ise tamamlama ve bakım çalışmaları sürdürülmüştür. Proje kapsamında yapılan ağaçlandırma çalışmaları 2012 yılı sonunda tamamlanmış ve bu yıldan sonra tamamlama ve bakım çalışmalarına başlanmıştır. 2018 yılı itibariyle TEMA ile birlikte alanlardaki başarı durumu denetlenmekte ve takip edilmektedir. Yapılan benzer ağaçlandırma çalışmalarından farklı olarak bu projede tamamlama ve bakım çalışmalarının sürdürülmesi, projenin farklarını ortaya koyan bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

İş Bankası yaptığı bütün sosyal sorumluluk projelerinde olduğu gibi “81 İlde 81 Orman” projesinde de Kurumsal İletişim Bölümünün görevlendirildiği ortaya konulmuştur. Adı geçen proje ekibi bu bölümün çalışanlarından oluşmuştur. Planlama aşamasında olduğu gibi uygulama ve denetleme aşamalarında da TEMA ile işbirliği söz konusu olmuştur. TEMA'nın tüm illerde yaygın bir yapılanmaya sahip olması nedeniyle, bu sivil toplum örgütü ile iş birliği yapılması tercih edilmiştir.

Projede belirlenen alanlarda ekiplerin oluşturulması ve koordinasyonun sağlanması TEMA işbirliği ile yapılmıştır. TEMA ile “Kontrol Takip Sistemi” konusunda sözleşme yapılmış, ağaçlandırma alanlarındaki çalışma düzeni bu sözleşme gereği TEMA tarafından gerçekleştirilmiştir. Denetim etkinlikleri kapsamında, 6 aylık dönemler için be-

lirtilen kurumdan rapor alınmıştır. Bunun dışında, her ilde projenin yapıldığı alana yakın olan İş Bankası şubeleri, ilgili çalışmaları takip etmek ve iletişim sağlamak için görevlendirilmiştir. Bu kapsamda, proje kapsamında ağaçlandırılan alanlar, İş Bankası proje yetkilileri tarafından ziyaret edilmiş ve bu şekilde yerinde incelemelerde bulunularak, izleme ve değerlendirme yapılmıştır. Yine bu yetkililerden raporlar hazırlayarak, durum değerlendirmesi yapılması istenmiştir.

Kurumun amaçlarına ulaşabilmesi için tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesine de önem verilmiştir. Projenin tanıtımı için pek çok iletişim ağı kullanılmışlardır. Yerel ağlar, gazete ilanları, yerel televizyonlarda yayınlanan küçük videolar, internet videoları, projenin tanıtımı için kullanılan başlıca araçlar olmuştur. Ayrıca, ağaçlandırma alanlarında düzenlenecek törenlere ilişkin bilgilendirme yapmak için alan çevresindeki reklam panolarından yararlanılmıştır. Yapılan halkla ilişkiler çalışmaları ve tanıtımlar sayesinde düzenlenen törenlere, büyük ölçüde katılımın sağlanması hedeflenmiştir. Başta çocuklar olmak üzere, toplumun farklı kesimlerinden katılım sağlanmıştır. Katılımcılara; fidan dikimi, doğa ve çevre konusunda bilinçlendirmeler yapılmıştır. Ayrıca, İş Bankası'nın diğer kurumlara öncü ve örnek olma amacına paralel olarak, diğer kurumlara bu konuda teşvik edici mesajlara da yer verilmiştir.

Projenin başından sonuna kadar geçen süreç içerisinde uygulamaya ve denetime ilişkin sıkıntı ve sorun yaşanmadığı belirtilmiştir. Ağaçlandırmalar, dikim törenleriyle yapılmış ve bu törenlerin tamamı şenlik havası içerisinde gerçekleştirilmiştir. Alanlarda yağmur yağması bile törenleri etkilememiş, bu kapsamdaki faaliyetler coşkulu bir şekilde yürütülmüştür. Projenin başarıyla sürdürülmesinde İş Bankasının yanı sıra OGM ile TEMA'nın önemli katkılarının olduğu ifade edilmiştir. Bunun dışında, projenin başlangıcında, uygulama aşamasında ve sonrasında karşı çıkan veya çatışma yaşanan herhangi kurum veya kesim olmamıştır. Kurumun, marka olarak yüksek güvenilirliğe sahip olması, kamuoyunda kurum imajının olumlu olması nedeniyle, katılım ve desteğin yüksek olduğu yönünde görüşler ortaya konulmuştur. Bu kapsamda olumlu geri bildirimler alınmış, yapılan etkinliklerin yansımaları olumlu olmuştur. Diğer taraftan, yapılan görüşmeler sırasında, kurumun projeye ayırdığı bütçe ve yapmış olduğu yatırım miktarı hakkında bilgiler paylaşılmamıştır. Bu noktada kurumun ilke olarak yürütülen sosyal sorumluluk projelerine ayırdıkları bütçe hakkında bir bildirim veya açıklamada bulunmadığı belirtilmiştir.

Projenin Tamamlanması ve Devam Eden Çalışmalara İlişkin Değerlendirmeler

Yetkililerin yaptıkları değerlendirmelere göre, projenin son aşamasında elde edilen veri ve sonuçlar, projenin amaçlarına ulaşıldığını göstermektedir. Bu kapsamda ağaçlandırma alanlarındaki başarı düzeyi en temel gösterge olarak kullanılmaktadır. Ayrıca ağaçlandırılan alanlarda bazı bitki türlerinin ve mantarların çoğalması, çeşitli böcek, sürüngen ve memeli türlerinin gözlemlenmesi, bu alanlarda yaşam ortamlarının gelişmesi ve ekolojik dengenin oluşmaya başlaması açısından göstergeler olarak değerlendirilmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi proje ile ilgili geri dönüşler olumlu olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, projenin de tanınırlık oranının yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Projenin kurum için olumlu bir algı oluşturulmasına katkı sağladığı belirtilmiştir. Bu kapsamda telefon, e-posta ve sosyal medya üzerinden olumlu tepkilerle karşılaşıldığı ifade edilmiştir.

İş Bankası yetkilileri, kurumsal olarak tekrar projeye başlanılan güne dönülmesi aynı projeyi yapmanın tercih edileceğini ifade etmiştir. Yürütülen sosyal sorumluluk projesi ile kurumun, toplumsal açıdan itibar ve imajın güçlendiği belirtilmiştir. Ancak daha genel bir bakış açısıyla, bir sosyal sorumluluk projesi planlanırken ve yürütülürken odaklanılan noktanın “bize ne sağlar?” yönündeki bakış açısı olmadığı bunun yerine “ülkemize ve topluma ne katar?” bakış açısıyla değerlendirildiğine vurgu yapılmıştır. Bu noktada yapılan tanıtım faaliyetlerinin amacının da banka reklamı yapmak olmadığı, projenin kendisi ve amaçlarıyla ilgili bilgi vermek ve bunu yaymak olduğu açıklanmıştır.

Kurum bünyesinde sosyal sorumluluk çalışmalarının kesintisiz bir şekilde devam edeceği yönünde görüş bildirilirken, bu çalışmaların hiçbir zaman durmayacağı ve çeşitli alanlarda faaliyetler göstermeye devam edileceğini belirtmiştir. Çevre ile ilgili sosyal sorumluluk projelerinin devam edeceğini ancak bulunulan nokta açısından, bilgi verilebilecek boyutta bir çalışma hazırlığının bulunmadığı söylenmiştir.

Görüşme yapılan dönem sonrasında İş Bankası “Geleceğe Orman” adlı bir sosyal sorumluluk projesi daha başlatmıştır. Bu proje kapsamında mobil uygulama aracılığıyla yapılan bankacılık işlemleri (bankamatik işlemlerinde makbuz almamak, dijital ekstre kullanmak vb.) ile gündelik yaşam aktiviteleri (günde 2000 ve üzeri adım atılması, toplu taşıma kartı ödemesi yapılması vb.) ile “karbon puan” kazanılması sağlanmaktadır. Bu yolla bireylerin karbon ayak izini azaltacak yaklaşımlar sergilenmesi desteklediği gibi belirli puana ula-

şılması durumunda da TEMA aracılığıyla fidan bağışı yapılmaktadır (İşbank, 2021).

5. Tartışma ve Sonuç

Sosyal sorumluluk, temelinde topluma fayda sağlama düşüncesi bulunan ve kapsam olarak zaman içerisinde değişim ve gelişim göstermiş bir kavramdır. Tarihin ilk dönemlerinde dini temellere dayalı olarak başlayan sosyal sorumluluk günümüzde çok geniş bir çerçevede ele alınmaktadır. Sağlık, eğitim, çevre, kültür, sanat, kadın ve çocuk gibi birçok alanda sosyal sorumluluk projeleri gerçekleştirilmektedir. Bu projelerde öncelikli amaç, toplumda eksikliği görülen konuların geliştirilmesi ve bu yolla topluma fayda sağlanmasıdır. Son dönemde, sosyal sorumluluk projeleri alanında yapılan çalışmalar içinde çevre ve doğaya ilişkin olanlar artış göstermeye başlamıştır.

Bu yaklaşımın yaygınlaşmasında Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesinin de etkisi olduğu bilinmektedir (BM, 1999). Türkiye’den de çeşitli kurumların taraf olduğu sözleşmede yer alan çevre ile ilişkili ilkeler şu şekildedir:

“İlke 7: İş dünyası, çevre sorunlarını önleyici ve çevreyi koruyucu yaklaşımları desteklemeli.”

“İlke 8: Çevresel sorumluluğu artıracak her türlü faaliyete ve oluşuma destek vermeli.”

“İlke 9: Çevre dostu teknolojilerin gelişmesini ve yaygınlaşmasını desteklemeli.”

Bu ilkelerin de etkisiyle çevre alanındaki sosyal sorumluluk etkinliklerinin artış göstermesine rağmen doğa ve doğal kaynakları olumsuz etkileyen faaliyet ve çıktılarının telafi edilmesine yönelik çalışmaların yetersiz olduğu belirtilebilir. Bunun yanında çevresel temalı projeler kapsamında ağırlıklı olarak çocukların eğitimine öncelik verildiği görülmektedir (INGEV, 2019). Sosyal sorumluluk projelerinde önceliklerin belirlenmesinde Birleşmiş Milletler tarafından belirlenmiş Bin Yıl Kalkınma Hedeflerinin dikkate alınmasının gerekliliğine işaret eden Balta Peltekoğlu ve Tozlu (2017), Türkiye’de sosyal sorumluluk alanında en başarılı bulunan kurumların da bu hedeflere paralel olarak projeler yaptığını ortaya koymuştur. Bu kapsamda “Evrensel İlköğretimin Sağlanması”, “Kadınların Konumunun Güçlendirilmesi” ve “Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi” ile “Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanması” konularını yer aldığı belirtilmektedir.

Küresel düzeydeki anlayışa göre kuruluşların çevreyle ilgili sorumlulukları, çevre üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirme veya doğal kaynak-

ların etkili ve sürdürülebilir şekilde kullanımı ile sınırlı olmayıp bunların yanı sıra doğal çevreye katkı sağlayacak çalışmaların yürütülmesinin gerekliliği de söz konusu olmaktadır (Torlak, 2013). Genel olarak çevrenin geliştirilmesine yönelik sosyal sorumluluk çalışmalarının içinde ağaçlandırma faaliyetlerinin de yer aldığı bilinmektedir.

Ormancılık alanında gerçekleştirilen sosyal sorumluluk projelerinde OGM destek olmakta, Çekül Vakfı, TEMA gibi sivil toplum kuruluşları da katkı sağlayabilmektedir. Örnek proje incelemesinde de görüldüğü gibi bu tip yaklaşımlar kurumlararası ilişkilerin güçlenmesine ve ortak projelerin gerçekleştirilmesine imkan tanımaktadır. Kuruluşların ormancılık alanında yürüttüğü sosyal sorumluluk projeleri, özellikle toplumun bu konuda bilinçlendirilmesi, ilgi ve bilgisinin artması açısından önem taşımaktadır. Bu kapsamda yapılan çalışmalar, kurumlar için etkili bir halkla ilişkiler aracı olarak, kurumsal imajlarının olumlu şekilde gelişimine, toplum tarafından çevreye ve doğaya duyarlı bir kuruluş olarak algılanmalarına katkı sağlamaktadır.

Kuşkusuz ormancılık alanında yapılabilecek sosyal sorumluluk projeleri ağaçlandırmalar ile sınırlı değildir. Su kaynaklarının korunmasından kırsal kalkınmaya, iklim değişikliği ile mücadelede, ekoturizmin desteklenmesine kadar pek çok alanda sosyal sorumluluk projeleri yapılabileceği unutulmamalıdır. Bu tip sosyal sorumluluk projelerinin, projeyi yürüten ve destek olan kuruluşlara olumlu yansımaları olacağı gibi çevresel, sosyal, ekonomik ve kültürel bakımdan topluma da önemli katkıları olacaktır. Bu noktada söz konusu alandaki sosyal sorumluluk projelerinin gelişmesi yönünde fikirlerin oluşmasına destek olma ve teşviklerin gelişmesi önem taşımaktadır.

Sonuç olarak ağaçlandırma ve genel olarak ormancılık alanında yürütülen sosyal sorumluluk projeleri orman ve ormancılığa ilişkin bilincin gelişimi bakımından önemli olmakla birlikte teknik konuları içerdiği için mutlaka ormancı teknik personelin katılımı ve denetimi ile gerçekleşmelidir. Bunun dışında örnek alan çalışmasındaki sonuçlar değerlendirilerek aşağıda sıralanan çıkarımları yapmak mümkündür:

- Sivil toplum kuruluşlarının da katkı ve katılımı sağlanarak, kamu-özel sektör ve STK işbirliğinin geliştirilmesi sağlanmalıdır.
- Sosyal sorumluluk iletişimi kapsamında başta OGM olmak üzere ilgili kurumların süreçlerde yer almasına yönelik girişimler yapılmalıdır.
- Kurumun politika, amaç ve stratejileri kapsa-

mında konu ele alınıp, sosyal sorumluluk projeleri geliştirilmeli ve geliştirilen projelerin takibi yine işbirliği içinde yapılmalıdır.

- İlgili gruplarının sürece katılması, projenin desteklenmesi ve toplumsal amacın gerçekleşmesi bakımından önem taşımaktadır.
- Yapılan çalışmaların diğer halkla ilişkiler çalışmalarıyla bütünleştirilmesi ve desteklenmesi amacın gerçekleştirilmesi bakımından gereklidir.
- Kurumların örgüt birimleri içinde sosyal sorumluluk çalışmalarına ilgili bir birimin bulunması hem konunun seçilmesi hem de projenin düzenli işlemesi bakımından etkilidir.
- Ormancılık alanındaki sosyal sorumluluk çalışmalarının uzun vadeli olmasından dolayı kapsamlı planlar dahilinde yapılması ve OGM veya Bakanlık denetiminde gerçekleştirilmesi önem taşımaktadır.
- Ormancılık alanında yapılacak sosyal sorumluluk çalışmalarına yönelik teşviklerin artması sosyal bakımdan ormancılıkta olumlu sonuçlar ortaya çıkaracaktır.
- Tüzel kişiliğe sahip kurumların ormancılık alanında sosyal sorumluluk çalışmaları yapmasının yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar yürütülmelidir. Bu alanda teşvik ve desteklerin artırılması düşünülebilir.

Araştırma ile elde edilen bulgular ve konuya ilişkin genel yaklaşımlar ışığında özellikle sosyal sorumluluk amacıyla yapılan ağaçlandırma çalışmalarında dikkate alınabilecek başarı ölçütleri; i. OGM ile tür seçimi, dikim tekniği vb. teknik konularda işbirliği yapılması, ii. ağaçlandırma çalışmalarının periyodik olarak denetlenmesi, tamamlama ve bakım çalışmalarına proje kapsamında yer verilmesi, iii. ağaçlandırma çalışmaları ile sonrasındaki tamamlama ve bakım etkinliklerinde uzman sivil toplum kuruluşu veya özel ormancılık bürolarından destek alınması, iv. ormancılık ve ağaçlandırma ile ilgili çalışmaların uzun vadeli olmasından dolayı kapsamlı ve uzun vadeli bir planlama çalışması yapılması, toplumsal etki yaratması bakımından halkın sürece dahil edilmesi ve projeye ilişkin halkla ilişkiler çalışmalarının planlı bir şekilde yürütülmesi ile geri bildirimlerin dikkate alınması olarak sıralanabilir.

Kuşkusuz ormancılık dışında etkinlik gösteren özel ve tüzel kişilerin ormancılık alanında yaptığı çalışmalara yönelik daha kapsamlı araştırmalar yapılması yerinde olacaktır. Bu çalışmaların kapsamında ilgi gruplarının özellikle halk, çalışanlar ve işbirliği yapılan kurumların da dahil edilmesi konunun çok boyutlu olarak irdelenebilmesi bakımından önem taşımaktadır.

Açıklama

Bu çalışma, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi'nin 50. yılına özel etkinlikleri kapsamında, 6 - 9 Aralık 2021 tarihleri arasında düzenlenen IV. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur. Ancak, tam metin halinde hiçbir yerde yayımlanmamıştır.

Kaynaklar

Aktan, C.C., BörÜ, D., 2007. Kurumsal sosyal sorumluluk. In: Aktan, C.C., (Eds), Kurumsal Sosyal Sorumluluk: İşletmeler ve Sosyal Sorumluluk, İGİAD Yayınları, İstanbul, pp: 2-20.

Anadolufes, 2021. Tabiatımız **özel**, https://anadolufes.com.tr/tabiatimizozel_/detay (Ziyaret tarihi: 26.11.2021).

Aydede, C., 2007. Yükselen Trend: Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Mediacat, İstanbul.

Aytar, O., 2019. BİST Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Alan Şirketlerin Kurumsal Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri Üzerine Bir İçerik Analizi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 12: 320-340.

Balı, S., Cinel, M.O., 2011. Bir rekabet aracı olarak kurumsal sosyal sorumluluk. ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* 2(4), 45- 60.

Balta Peltekoğlu, F.B., E., Tozlu 2017. Halkla İlişkiler ve Gönüllülük Ekseninde Türkiye'de Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri Ve Bin Yıl Kalkınma Hedefleri. *Selçuk İletişim*, 10 (1), 5-3.

BM (Birleşmiş Milletler), 1999. The Ten Principles of the UN Global Compact <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/mission/principles> (Ziyaret tarihi: 30.10.2021).

ÇOB (Çevre ve Orman Bakanlığı), 2004. Ulusal Ormancılık Programı. Çevre ve Orman Bakanlığı, Ankara.

Demir, R., Türkmen, E., 2014. Çalışanların Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algılarının Örgüte Bağlılıkları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 6(2), 47-59.

Gedik, Y., 2020. Kurumsal sosyal sorumluluk: tanımları, tarihi, teorileri, boyutları ve avantajları üzerine kuramsal bir çerçeve. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 3(2): 265-304.

Göksu, N.F., 2018. Sosyal Sorumluluk İletişimi.

İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/halklaileskilervetanitimlt_ue/ssiletisimi.pdf (Ziyaret tarihi: 25.10.2021).

Göztaş, A., 2015. Halkla ilişkilerde stratejik uygulamalar. In: Özgür, A.Z. (Eds), Halkla İlişkiler, Anadolu Üniversitesi Yayın No: 2713, Anadolu Üniversitesi Web-Ofset, Eskişehir, pp: 158-188.

Gümüş, M., Öksüz, B., 2009. İtibar sürecinde kilit rol: kurumsal sosyal sorumluluk iletişimi. *Journal of Yasar University* 4(14), 2129-2150.

İNGEV (İnsani Gelişme Vakfı), 2019. Türkiye'de kurumsal sosyal sorumluluk almanak çalışması, <https://ingev.org/raporlar/Ingev-Rapor-KSS.pdf> (Ziyaret tarihi: 30.10.2021).

İŞBANK (Türkiye İş Bankası, 2021). 81 İlde 81 Orman, <https://www.isbank.com.tr/bankamizi-taniyin/81-ilde-81-orman> (Ziyaret tarihi: 15.11.2021).

KARASAR N., 2014, Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Akademik Yayıncılık, No:59, Ankara.

KB (Kalkınma Bakanlığı), 2014. Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018) Sürdürülebilir Orman Yönetimi Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Kalkınma Bakanlığı, Ankara.

KB (Kalkınma Bakanlığı), 2018. On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) Ormancılık ve Orman Ürünleri Çalışma Grubu Raporu. Kalkınma Bakanlığı, Ankara.

KH (Koç Holding), 2021. Ülkem için 7 bölgede Koç topluluğu ormanları <https://dundenbugune.ulkemicin.com.tr/ulkem-icin-ormanlar.html> (Ziyaret tarihi: 26.11.2021).

KŞ (KonyaŞeker, 2021). Daha İyi Bir Dünya İçin Hep Destek Tam Destek <https://konyaseker.com.tr/tr/icerik/detay/2208/sosyal-sorumluluklar> (Ziyaret tarihi: 26.11.2021).

Macit, N., Aytar, O., 2021. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Benzer Temalar Üzerine mi Yoğunlaşmaktadır? Bist 100 Şirketleri Üzerine Bir Araştırma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 11(1), 43-66.

OGM (Orman Genel Müdürlüğü), 2016. Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planı 2017-2021. OGM, Ankara.

OGM (Orman Genel Müdürlüğü), 2018. Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Planı 2019-2023. OGM, Ankara.

OGM (Orman Genel Müdürlüğü), 2020. Özel ağaçlandırma faaliyetlerinin il düzeyinde dağılımı, 1991-2020 <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler> (Ziyaret tarihi: 22.11.2021).

Özdönmez M., Akesen, A., Ekizoğlu, A., 1998. Yönetim ve Organizasyon. İstanbul Üniversitesi Yayın No:4, İÜ Basımevi, İstanbul.

Özdönmez, M., Akesen, A., Ekizoğlu, A., 1999. Halkla İlişkiler, İstanbul Üniversitesi Yayın No:4225, AB Ofset, İstanbul.

Özkaya, B., 2010. İşletmelerin sosyal sorumluluk anlayışının uzantısı olarak yeşil pazarlama bağlamında yeşil reklamlar. Öneri.C. 34, 247-258.

Özkurt, A., Yeşilkaynak, B., 2009. Özel Ağaçlan-

dırma Çalışmalarının Sosyal ve Ekonomik Boyutu - Mersin Örneği. II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi, Isparta, 19-21 Şubat 2009, pp. 65-73.

Öztürk, M.C., 2014. Halkla İlişkilerde Sosyal Sorumluluk ve Uygulamaları. In: Özkanal, B. (Eds.), Halkla İlişkiler Uygulamaları ve Örnek Olaylar, Anadolu Üniversitesi Yayın No: 2796, ISBN 978-975-06-1461-3, Anadolu Üniversitesi Web-Ofset, Eskişehir, pp: 100-125.

TEMA, 2021. 81 İilde 81 Orman. <https://www.tema.org.tr/calismalarimiz/orman/81-ilde-81-orman> (Ziyaret tarihi: 15.11.2021).

TORLAK, Ö., 2013. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Alanları. In: ÖZTÜRK, M.C. (Eds) Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, pp: 32- 48.